

353

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 21 kwietnia 1938 r.

o odpowiedzialności dyscyplinarnej i postępowaniu dyscyplinarnym w Policji Państwowej.

Na podstawie art. 112, 118, 138a ust. (2) oraz art. 155 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 5, poz. 27), w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 kwietnia 1936 r. w sprawie zmiany przepisów o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 226), zarządzam co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. (1) Dla utrzymania karności i porządku w korpusie Policji Państwowej przełożeni mają prawo nakładania kar według zasad ustalonych w rozporządzeniu niniejszym.

(2) Przełożeni policyjni, posiadający prawo dyscyplinarnego karania, mają obowiązek dbać o to, aby kary dyscyplinarne były stosowane sprawiedliwie, celowo i po uprzednim wyczerpaniu wszelkich innych środków, będących w ich dyspozycji (jako to: pouczanie, ostrzeżenie itp.).

(3) Karę dyscyplinarną można orzec tylko w granicach przysługującego prawa karania, przy czym należy uwzględnić rodzaj i wagę naruszenia obowiązków, zwłaszcza zaś ujemne skutki, które z tego naruszenia wynikły lub mogły wynikać dla służby, — następnie charakter, ambicję, dotychczasowe zachowanie się itp. obwinionego oraz jego stanowisko służbowe.

(4) Przy orzekaniu kar należy zwracać szczególną uwagę na ich stopniowanie.

Odpowiedzialność dyscyplinarna oficerów, szeregowych, urzędników kancelaryjnych i niższych funkcjonariuszów do czynności pomocniczych.

§ 2. Oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy naruszają swe obowiązki w służbie lub poza służbą przez czyn, zaniechanie lub zaniechanie, pociągają się, niezależnie od ewentualnej sądowej odpowiedzialności karnej lub cywilnej, do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 3. (1) Urzędników kancelaryjnych i niższych funkcjonariuszów do czynności pomocniczych (art. 139 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej — Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 5, poz. 27), którzy naruszają obowiązki swego stanowiska i urzędu w służbie lub poza służbą

przez czyn, zaniechanie lub zaniechanie, pociągają się niezależnie od ich sądowej odpowiedzialności karnej lub cywilnej, do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej.

(2) Urzędnicy kancelaryjni i niżsi funkcjonariusze do czynności pomocniczych ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za występki służbowe, odpowiedzialność zaś porządkową za wykroczenia służbowe.

(3) Występkiem służbowym jest takie naruszenie obowiązków służbowych, które powoduje obrazę interesu publicznego lub naraża dobro publiczne na szkodę.

(4) Wykroczeniem służbowym jest każde naruszenie obowiązku służbowego, nie posiadające wyżej podanych znamion występku służbowego.

(5) Zbieg kilku wykroczeń służbowych lub ich powtarzanie się, jak również wykroczenie wśród okoliczności szczególnie obciążających — uważa się za występki służbowy.

§ 4. (1) Urzędnicy kancelaryjni i niżsi funkcjonariusze do czynności pomocniczych w stanie nieczynnym podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

- występku służbowego, którego dopuścili się w czasie czynnej służby,
- popelnienia w czasie trwania stanu nieczynnego takich naruszeń obowiązków, które noszą cechy występku służbowego.

(2) Urzędnicy kancelaryjni oraz niżsi funkcjonariusze do czynności pomocniczych w stanie spoczynku podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu występku służbowego, którego dopuścili się w czasie służby czynnej.

§ 5. Do postępowania porządkowego i dyscyplinarnego nie należy rozstrzyganie o roszczeniach cywilnych lub o odpowiedzialności materialnej za szkody, powstałe z niedbalstwa lub z winy osoby, ukaranej dyscyplinarnie.

§ 6. Określenia, użyte w następnych paragrafach rozporządzenia niniejszego: „oficerowie” i „szeregowi” odnoszą się do oficerów i szeregowych Policji Państwowej, „urzędnicy” i „niżsi funkcjonariusze” odnoszą się do urzędników kancelaryjnych i niższych funkcjonariuszów do czynności pomocniczych, „kandydaci kontraktowi” odnoszą się do kandydatów na szeregowych Policji Państwowej, przyjętych do służby przygotowawczej w charakterze pracowników kontraktowych, oraz „wyższy przełożony

dyscyplinarny" i „właściwy przełożony dyscyplinarny" odnoszą się do pośrednich i bezpośrednich przełożonych, którym w myśl rozporządzenia niniejszego przysługuje władza dyscyplinarna.

Rozdział II.

Kary dyscyplinarne i ich skutki.

A. Dla oficerów i szeregowych.

§ 7. W drodze dyscyplinarnej nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

- (1) Na oficerów:
  - a) upomnienie,
  - b) nagana,
  - c) areszt domowy lub na odwachu od jednego do czternastu dni,
  - d) zwolnienie ze służby,
  - e) wydalenie ze służby.
- (2) Na szeregowych:
  - a) nagana,
  - b) areszt od jednego do siedmiu dni,
  - c) degradacja o jeden stopień,
  - d) zwolnienie ze służby,
  - e) wydalenie ze służby.

(3) Areszt domowy lub na odwachu są karami równorzędnymi.

§ 8. (1) Kara nagany i aresztu do trzech dni u oficerów, oraz kara aresztu do siedmiu dni u szeregowych, pociąga za sobą na przeciąg jednego roku od orzeczenia kary:

- A. w stosunku do oficerów:
  - a) niemożność awansowania,
  - b) niemożność mianowania członkami i zastępcami członków komisji dyscyplinarnych,
  - c) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych;

B. w stosunku do szeregowych:

- a) niemożność awansowania,
- b) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych.

(2) Kara aresztu od czterech do czternastu dni u oficerów pociąga za sobą na przeciąg dwóch lat od orzeczenia kary:

- a) niemożność awansowania,
- b) niemożność mianowania członkami i zastępcami członków komisji dyscyplinarnych,
- c) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych.

§ 9. (1) Kara degradacji u szeregowych pociąga za sobą na przeciąg trzech lat od orzeczenia kary:

- a) niemożność awansowania,
- b) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych.

(2) Poza tym kara degradacji pociąga za sobą utratę prawa do zaliczenia do służby czynnej (wysługi lat) ewentualnego czasu zawieszenia

w czynnościach służbowych i zwrotu części uposażenia, zatrzymanego na ten czas.

§ 10. (1) Kara zwolnienia ze służby nie pociąga za sobą utraty praw, nabytych służbą, jednak przy wydaniu orzeczenia dyscyplinarnego zaopatrzenie emerytalne ma być zmniejszone. Zmniejszenie to może dochodzić do 50% normalnego zaopatrzenia.

(2) Jeżeli zwolniony ze służby nie posiada prawa do zaopatrzenia emerytalnego, to otrzymuje odprawę według norm, określonych w art. 95 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 5, poz. 27). Odprawa ta ma być również zmniejszona, a zmniejszenie jej może dochodzić do 50% normalnego wymiaru.

(3) Poza tym kara zwolnienia pociąga za sobą utratę prawa do zaliczenia do służby czynnej (wysługi lat) ewentualnego czasu zawieszenia w czynnościach służbowych i zwrotu części uposażenia, zatrzymanego na ten czas.

§ 11. (1) Kara wydalenia ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw wynikłych ze stosunku służbowego, w tej liczbie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

(2) Poza tym kara wydalenia pociąga za sobą utratę prawa do zaliczenia do służby czynnej (wysługi lat) ewentualnego czasu zawieszenia w czynnościach służbowych i zwrotu części uposażenia, zatrzymanego na ten czas.

(3) W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie władza, orzekająca wydalenie, może przyznać członkom rodziny wydalonego stały zasiłek w wysokości ich zaopatrzenia wdowiego lub sierociego albo mniejszy.

(4) Do powyższego zasiłku mają zastosowanie przepisy ustawy emerytalnej o utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

B. Dla urzędników i niższych funkcjonariuszów.

§ 12. Za wykroczenia służbowe nakłada się na urzędników i niższych funkcjonariuszów następujące kary porządkowe:

- a) upomnienie,
- b) skrócenie lub odmowa urlopu wypoczynkowego.

§ 13. Za występki służbowe nakłada się na urzędników i niższych funkcjonariuszów następujące kary dyscyplinarne:

- a) nagana,
- b) odliczenie lat służby od roku do trzech,
- c) obniżenie grupy uposażenia o jedną lub dwie, z zawieszeniem możliwości awansu na przeciąg jednego roku do lat trzech, przeniesienie w stały stan spoczynku ze zmniejszonym uposażeniem emerytalnym względnie odprawą najwyżej do 50%,
- e) wydalenie ze służby.

§ 14. (1) Na urzędników i niższych funkcjonariuszów, pozostających w stanie nieczynnym, nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

- a) naganą,
- b) stałe lub czasowe zmniejszenie uposażenia w stanie nieczynnym najwyżej o 25%,
- c) w razie okoliczności szczególnie obciążających, utratę wszelkich praw, wpływających z jego stosunku do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia dla członków rodziny, z możliwością analogicznego zastosowania przepisu art. 83 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164).

(2) Te same kary dyscyplinarne mają zastosowanie do urzędników i niższych funkcjonariuszów przeniesionych w stan spoczynku.

§ 15. Przy karze odliczenia lat służby nie zalicza się do czasu służby czynnej (wysługi lat) okresu tej kary, wskazanego w orzeczeniu. Okres trwania tej kary odlicza się od czasu służby czynnej (wysługi lat) niezależnie od okresów, potrącanych z czasu służby czynnej (wysługi lat) z innych powodów, określonych przepisami ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) lub ustaw szczególnych.

§ 16. Obniżenie grupy uposażenia może nastąpić tylko w obrębie tej samej kategorii stanowisk służbowych.

§ 17. (1) W stosunku do urzędników i niższych funkcjonariuszów pozostających w służbie czynnej:

- A. kara nagany pociąga za sobą na przeciąg jednego roku od orzeczenia kary:
  - a) niemożność awansowania,
  - b) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych;
- B. kara odliczenia lat służby pociąga za sobą na okres czasu, równający się ilości lat odliczonych:
  - a) niemożność awansowania,
  - b) niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych;
- C. kara obniżenia grupy uposażenia pociąga za sobą na okres czasu, na jaki w orzeczeniu dyscyplinarnym zawieszono możliwość awansu z powodu obniżenia grupy uposażenia, niemożność powoływania na asesorów do komisji dyscyplinarnych.

(2) Ponadto każda kara dyscyplinarna pociąga za sobą utratę prawa do zaliczenia do służby czynnej (wysługi lat) ewentualnego czasu zawieszenia w czynnościach służbowych i uzyskania zwrotu części uposażenia, zatrzymanej w czasie zawieszenia w czynnościach służbowych.

§ 18. Kara przeniesienia w stały stan spoczynku z umniejszonym uposażeniem emerytalnym do 50% oraz kara wydalenia, orzeczona urzędnikowi i niższemu funkcjonariuszowi, pociąga za sobą te same skutki co kara zwolnienia względnie wydalenia w stosunku do oficerów i szeregowych, w myśl § 10 ust. (1) i (3).

§ 19. (1) Urzędnika lub niższego funkcjonariusza w stanie nieczynnym, na którego nałożono karę dyscyplinarną stałego zmniejszenia uposażenia w stanie nieczynnym, nie można powołać z powrotem do służby czynnej.

(2) O ile powyższą karę dyscyplinarną orzeczono tylko na pewien oznaczony czas, urzędnik lub niższy funkcjonariusz w stanie nieczynnym lub na emeryturze może być powołany z powrotem do czynnej służby dopiero po zupełnym odcierpieniu kary dyscyplinarnej.

Rozdział III.

Władza dyscyplinarna.

§ 20. Przełożonymi dyscyplinarnymi, uprawnionymi do orzekania kar dyscyplinarnych i porządkowych, są:

- a) Minister Spraw Wewnętrznych,
- b) Komendant Główny Policji Państwowej,
- c) przełożeni policyjni w stopniu oficerów, odpowiedzialni za dyscyplinę w powierzonych im jednostkach.

§ 21. (1) Władza dyscyplinarna nie jest przywiązana do stopnia, lecz do stanowiska służbowego i ma być wykonywana przez właściwego przełożonego dyscyplinarnego osobście.

(2) Jeśli właściwy przełożony dyscyplinarny jest na urlopie, choruje, wyjechał służbowo lub w ogóle nie może pełnić obowiązków służbowych w czasie ponad trzy dni, władza dyscyplinarna na ten czas przechodzi na jego zastępcę, jeżeli jest nim oficer, lub w braku zastępcy na oficera, któremu przełożony danej jednostki poleci zastępstwo. W braku takiego polecenia władza przechodzi na najstarszego oficera.

(3) W razie nieobecności przełożonego dyscyplinarnego, trwającej krócej niż trzy dni, zastępca w stopniu oficera może wykonywać władzę dyscyplinarną tylko w tym przypadku, gdy doraźne przywrócenie porządku staje się konieczne w interesie służby i dyscypliny.

§ 22. (1) Gdy kierownika jednostki zastępuje szeregowy, władzę dyscyplinarną wykonywa bezpośrednio wyższy przełożony w stopniu oficera.

(2) Gdyby w przypadku, określonym w ust. (1), wykonywanie władzy dyscyplinarnej przez bezpośredniego wyższego przełożonego dyscyplinarnego było utrudnione z powodu odległości miejsca urzędowania, częstej nieobecności lub z innych ważnych przyczyn, kome-

dant wojewódzki (komendant P. P. m. st. Warszawy) może do wykonywania władzy dyscyplinarnej na czas nieobecności kierownika jednostki wyznaczyć oficera, przełożonego sąsiedniej równorzędnej lub wyższej jednostki policyjnej.

§ 23. (1) W zasadzie wykonują władzę dyscyplinarną właściwi przełożeni dyscyplinarni.

(2) Wyżsi przełożeni dyscyplinarni mogą wykonywać władzę dyscyplinarną z pominięciem właściwych przełożonych dyscyplinarnych w przypadkach następujących:

- a) jeżeli popełniono czyn karygodny w ich obecności lub przeciw ich powadze,
- b) jeżeli wyższy przełożony dowiedział się o popełnieniu czynu karygodnego bezpośrednio i uznał za wskazane osobiście ukarać winnego,
- c) jeżeli właściwy przełożony zaniechał ukarania z przyczyn, uznanych przez wyższego przełożonego za nieusprawiedliwione,
- d) jeżeli właściwy przełożony nie zrobi użytku z przysługującej mu władzy dyscyplinarnej i przedstawi sprawę ukarania wyższemu przełożonemu.

(3) W razie gdy karę orzeka wyższy przełożony dyscyplinarny, zawiadamia właściwego przełożonego winowajcy o przewinieniu, wymiarze kary i zarządza jej wykonanie.

§ 24. Sprawy dyscyplinarne przeciwko obwinionym w różnych stopniach służbowych względnie grupach uposażenia, lub w których jest dwu lub więcej współobwinionych, należy prowadzić łącznie. Do przeprowadzenia takiej sprawy powołany jest przełożony obwinionego, posiadającego najwyższy stopień względnie najwyższą grupę uposażenia lub stanowisko służbowe.

§ 25. (1) W przypadku, gdy sprawa dyscyplinarna dotyczy oficerów, szeregowych lub urzędników i niższych funkcjonariuszów z różnych województw, powiatów, komisariatów — komendant wojewódzki (komendant P. P. m. st. Warszawy), komendant powiatowy, kierownik komisariatu, na którego terenie sprawa została ujawniona, zbiera potrzebny materiał, dotyczący osób, pochodzących z innych województw, powiatów, komisariatów, przekazuje go właściwym przełożonym dyscyplinarnym i składa meldunek wspólnemu wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu wszystkich obwinionych.

(2) Wyższy przełożony dyscyplinarny decyduje, czy sprawa ma być załatwiona indywidualnie co do każdego obwinionego przez właściwych przełożonych dyscyplinarnych, czy też ma być rozpatrywana łącznie.

(3) W przypadku łączności sprawy decyzja co do winy i kary należy do wspólnego wyższego przełożonego dyscyplinarnego obwinionych, w granicach jego władzy dyscyplinarnej. Gdy wspólny wyższy przełożony dyscyplinarny sądzi, że jednemu choćby z obwinionych w łącznej

sprawie należy nałożyć karę, przekraczającą zakres jego władzy dyscyplinarnej, przedstawia całą sprawę łącznie do decyzji o winie i karze temu wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu, któremu przysługuje władza dyscyplinarna w większym zakresie.

§ 26. (1) W stosunku do oficerów, szeregowych lub urzędników i niższych funkcjonariuszów odkomenderowanych (delegowanych) poza rejon swego stałego miejsca przydziału, właściwym przełożonym dyscyplinarnym jest przełożony tej jednostki policyjnej, do której nastąpiło odkomenderowanie (delegowanie).

(2) O każdej karze, wymierzonej odkomenderowanemu (delegowanemu), ma przełożony, orzekający karę, zawiadomić niezwłocznie dla celów ewidencyjnych kierownika tej jednostki policyjnej, na której etacie ukarany pozostaje.

§ 27. (1) Odkomenderowany (delegowany) podlega nadal władzy dyscyplinarnej przełożonego tej jednostki policyjnej, z której został odkomenderowany (delegowany):

- a) jeżeli odkomenderowanie (delegacja) do dyspozycji nowego przełożonego nastąpiło czasowo dla dokonania pewnych określonych czynności służbowych,
- b) jeżeli odkomenderowany (delegowany) ma być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie obowiązków, popełnione w czasie swej służby w jednostce policyjnej, z której nastąpiło odkomenderowanie (delegowanie).

(2) Przepis ust. (1) nie ma zastosowania, jeżeli przełożony, do którego dyspozycji nastąpiło odkomenderowanie (delegowanie), jest wyższym przełożonym tej jednostki policyjnej, z której dany oficer, szeregowy lub urzędnik i niższy funkcjonariusz został odkomenderowany (delegowany). Gdy wyższy przełożony nie skorzystał ze swego uprawnienia dyscyplinarnego, zawiadamia o tym właściwego przełożonego dyscyplinarnego.

§ 28. (1) Jeśli przeniesiono oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza po wdrożeniu przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego albo ujawniono po jego przeniesieniu naruszenie przezeń obowiązków w dawnym miejscu przydziału, materiał, potrzebny do sprawy, zebrany na dawnym miejscu przydziału, należy przekazać w całości nowemu przełożonemu dyscyplinarnemu.

(2) W wyjątkowych przypadkach, gdy prowadzenie sprawy na nowym miejscu przydziału jest utrudnione z powodu zbyt obszernego materiału, związanego z warunkami służby poprzedniej, komendant wojewódzki (komendant P. P. m. st. Warszawy) na wniosek nowego lub dawnego przełożonego dyscyplinarnego, w razie przeniesienia zaś na teren innego województwa — Komendant Główny, może zarządzić

przeprowadzenie sprawy na dawnym miejscu przydziału. O tej decyzji, jak też o wyniku sprawy, należy zawiadomić nowego przełożonego dyscyplinarnego.

§ 29. Oficerowie, szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku podlegają władzy dyscyplinarnej tego przełożonego dyscyplinarnego, któremu byli podporządkowani przed przeniesieniem w stan nieczynny lub w stan spoczynku.

Rozdział IV.

Zakres władzy dyscyplinarnej.

§ 30. Minister Spraw Wewnętrznych posiada pełnię praw dyscyplinarnych w stosunku do wszystkich oficerów, szeregowych, urzędników i niższych funkcjonariuszów.

§ 31. (1) Komendant Główny posiada pełnię praw dyscyplinarnych w stosunku do wszystkich szeregowych, do urzędników od XII do X grupy uposażenia włącznie i w stosunku do niższych funkcjonariuszów.

(2) W stosunku do oficerów wszystkich stopni Komendantowi Głównemu przysługuje prawo nakładania kary upomnienia, nagany i aresztu do dni czternastu, w stosunku zaś do urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż może stosować kary porządkowe upomnienia i skrócenia lub odmowy urlopu wypoczynkowego, oraz kary dyscyplinarne nagany i odliczenia lat służby.

(3) W przypadku niemożności pełnienia obowiązków przez Komendanta Głównego uprawnienia dyscyplinarne jego przechodzą na oficera, który wchodzi w prawa i obowiązki Komendanta Głównego.

§ 32. Komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy) mają prawo karania:

- a) oficerów w stopniach aspiranta, podkomisarza i komisarza — upomnieniem i nagana,
- b) oficerów w stopniu od nadkomisarza wzwyż — upomnieniem,
- c) szeregowych — nagana lub aresztem do dni siedmiu,
- d) urzędników od XII do VII grupy uposażenia karami porządkowymi — upomnieniem i skróceniem lub odmową urlopu wypoczynkowego,
- e) niższych funkcjonariuszów — jak pod lit. d).

§ 33. (1) Komendanci miast, komendanci powiatowi, komendanci obwodowi m. st. Warszawy, komendant rezerwy m. st. Warszawy, komendant szkoły oficerów, komendant szkoły szeregowych, dowódca grupy rezerwy policyjnej, dowódca dyonu konnego, dowódcy oddziałów w składzie większym od kompanii (szwadronu), komendant (dowódca) oddziału, przerna-

zonego do specjalnych zadań służby bezpieczeństwa i komendant rezerwy szeregowych przy Komendzie Głównej — mają prawo karania:

- a) oficerów od aspiranta do komisarza włącznie — upomnieniem,
- b) szeregowych — nagana lub aresztem do dni pięciu,
- c) urzędników od XII do VII grupy uposażenia włącznie — karą porządkową upomnienia,
- d) niższych funkcjonariuszów karami porządkowymi — upomnieniem i skróceniem lub odmową urlopu wypoczynkowego.

(2) Naczelnicy urzędów śledczych mają uprawnienia dyscyplinarne jak w ust. (1), lecz wyłącznie w stosunku do osób bezpośrednio im podległych.

§ 34. Kierownicy komisariatów, kierownicy wydziałów śledczych, dowódca kompanii sztabowej Komendy Głównej, komendant (dowódca) oddziału nie większego od kompanii (szwadronu) i dowódca kompanii szkolnej — mają prawo karania:

- a) szeregowych — nagana lub aresztem do dni trzech,
- b) urzędników od XII do X grupy uposażenia włącznie — karą porządkową upomnienia,
- c) niższych funkcjonariuszów — jak pod lit. b).

§ 35. Spory kompetencyjne w sprawie właściwości władzy dyscyplinarnej rozstrzygają komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy) w stosunku do podlegających im przełożonych dyscyplinarnych, w przypadku zaś sporu kompetencyjnego między przełożonymi dyscyplinarnymi z różnych województw lub między komendantami wojewódzkimi (komendantem P. P. m. st. Warszawy) rozstrzyga Komendant Główny.

Rozdział V.

Odpowiedzialność dyscyplinarna kandydatów kontraktowych.

§ 36. Kandydaci kontraktowi, którzy przez czyn, zamiechanie lub zaniedbanie w służbie lub poza służbą naruszają przyjęte w umowie warunki, pociągani są do odpowiedzialności dyscyplinarnej, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowej, karnej lub cywilnej.

§ 37. (1) W postępowaniu dyscyplinarnym nakłada się na kandydatów kontraktowych następujące kary dyscyplinarne:

- a) upomnienie,
- b) nagana,
- c) areszt od 1 do 14 dni.

(2) Kary te nakłada się bez wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej.

(3) Kary dyscyplinarne orzekają właściwi przełożeni w stopniach oficerów Policji Państwowej, odpowiedzialni za dyscyplinę w powierzonych im jednostkach.

§ 38. (1) Kandydaci kontraktowi tracą prawo do dodatku służbowego za czas odbywania kary aresztu dyscyplinarnego; za każdą pełną dobę odbywania kary odlicza się po 1 zł 50 gr od dodatku służbowego przy najbliższej wypłacie tego dodatku.

(2) W przypadku orzeczenia kary aresztu ponad 5 dni może Komendant Główny Policji Państwowej orzec rozwiązanie stosunku kontraktowego.

§ 39. (1) Minister Spraw Wewnętrznych posiada pełnię praw dyscyplinarnych w stosunku do wszystkich kandydatów kontraktowych.

(2) Taki sam zakres praw dyscyplinarnych posiada Komendant Główny Policji Państwowej.

(3) Komendant Główny Policji Państwowej może swoją władzę dyscyplinarną w zakresie, który uzna za stosowny, przekazać wyznaczonemu przez siebie oficerowi Policji Państwowej.

§ 40. (1) Dowódcy oddziałów w składzie większym niż kompania (szwadron), zorganizowanych z kandydatów kontraktowych, mają prawo nakładania na kandydatów kontraktowych następujących kar dyscyplinarnych:

- a) upomnienia,
- b) nagany,
- c) aresztu od 1 do 5 dni.

(2) Dowódcy kompanii (szwadronów) mają prawo nakładania na kandydatów kontraktowych następujących kar dyscyplinarnych:

- a) upomnienia,
- b) nagany,
- c) aresztu od 1 do 3 dni.

§ 41. Przepisy, zawarte w §§ 23, 42 pkt 1) i 3), od 43 do 46, od 49 do 54, od 56 do 59, 108 lit. a) i b), od 109 do 116, 117, lit. a), 119, 120, od 129 do 131 i od 133 do 135 rozporządzenia niniejszego, mają zastosowanie do kandydatów kontraktowych.

Rozdział VI.

Postępowanie dyscyplinarne.

§ 42. Postępowanie dyscyplinarne składa się:

- 1) z dochodzenia dyscyplinarnego,
- 2) z rozprawy komisji dyscyplinarnej,
- 3) z orzeczenia.

§ 43. (1) Przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego może być przeprowadzone badanie wstępne.

(2) Badanie wstępne ma na celu ustalenie, czy i przez kogo zostało popełnione naruszenie obowiązków.

(3) Przełożony może badanie wstępne przeprowadzić osobiście (także przy raporcie ustnym) albo zlecić tę czynność swemu podległemu oficerowi lub szeregowemu tego samego stopnia, lub wyższemu stopniem od posądzonego.

(4) W toku badania wstępnego poszlakowany musi być przesłuchany. Z badania wstępnego można nie spisywać protokołów, jednak wynik badania musi być ujęty w pisemne sprawozdanie.

(5) Gdy z badania wstępnego wynika, że nie nastąpiło naruszenie obowiązków, sprawę odkłada się do aktu z odpowiednią wzmianką.

(6) W przypadku stwierdzenia, że miało miejsce takie naruszenie obowiązków służbowych, za które należałoby orzec karę, wymagającą uprzedniego wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej, lub gdy badanie wstępne sprawy nie wyjaśniło, wdraża się postępowanie dyscyplinarne.

(7) Decyzja o wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego ma być wydana na piśmie i musi zawierać następujące dane:

- a) z czyjej inicjatywy wdraża się postępowanie dyscyplinarne,
- b) przeciwko komu,
- c) o jakie naruszenie obowiązków służbowych,
- d) komu zlecono przeprowadzenie dochodzenia dyscyplinarnego,
- e) datę decyzji.

(8) Decyzję tę należy ogłosić obwinionemu, który stwierdza podpisem, że decyzja została mu ogłoszona.

§ 44. Wdrożenie postępowania dyscyplinarnego należy do kompetencji przełożonych dyscyplinarnych i następuje:

- a) z własnej inicjatywy przełożonego dyscyplinarnego,
- b) na rozkaz przełożonego,
- c) na żądanie władz administracji ogólnej,
- d) na żądanie władz sądowych lub prokuratorских.

§ 45. (1) Z własnej inicjatywy właściwy przełożony dyscyplinarne wdraża postępowanie dyscyplinarne, gdy dowie się o naruszeniu obowiązków, które miał popełnić podporządkowany mu służbowo oficer, szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz.

(2) Oficerowie, szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze, którzy dowiedzą się o popełnieniu naruszenia obowiązków, a którzy nie są przełożonymi obwinionego, powinni niezwłocznie donieść o tym drogą służbową.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) nie wykluczają obowiązku doraźnego przywrócenia porządku w sposób przewidziany przepisami służbowymi, jeżeli tego wymaga bezpieczeństwo publiczne, spokój, dobro służby lub powaga władzy.

(4) O każdym przypadku doraźnego wkroczenia należy natychmiast donieść swemu bezpośredniemu przełożonemu.

§ 46. Wyższy przełożony dyscyplinarny, który dowie się o popełnieniu naruszenia obowiązków, może:

- a) zlecić właściwemu przełożonemu dyscyplinarnemu posadzonego wdrożenie postępowania dyscyplinarnego, które może być poprzedzone badaniem wstępnym,
- b) wdrożyć postępowanie dyscyplinarne i polecić przeprowadzenie dochodzenia dyscyplinarnego właściwemu przełożonemu dyscyplinarnemu, przekazując mu wydanie orzeczenia w ramach jego uprawnień lub zastrzegając sobie wydanie decyzji na podstawie przeprowadzonego dochodzenia dyscyplinarnego.

§ 47. Właściwy przełożony dyscyplinarny powinien bezzwłocznie wdrożyć postępowanie dyscyplinarne na żądanie władz administracji ogólnej, jak również w każdym przypadku zarządzenia przez naczelnika władzy administracji ogólnej zawieszenia w czynnościach służbowych, lub w razie otrzymania zawiadomienia o zawieszeniu w czynnościach służbowych, dokonany przez naczelnika władzy administracji ogólnej.

§ 48. W razie dopuszczenia się przez oficera lub szeregowego uchybienia w zakresie dochodzenia i ścigania przestępstw, właściwy przełożony dyscyplinarny ma na żądanie władz sądowych względnie prokuratorskich bezzwłocznie wdrożyć przeciwko danemu oficerowi lub szeregowemu postępowanie dyscyplinarne.

§ 49. (1) Każdy oficer, szeregowy, urzędnik i niższy funkcjonariusz może prosić swego przełożonego o wdrożenie przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego, gdy dowie się o stawianiu mu przez kogokolwiek zarzutów, z których pragnie się oczyścić.

(2) O ostatecznej decyzji należy proszącego powiadomić.

§ 50. (1) Znajdujący się w postępowaniu dyscyplinarnym lub karno-sądowym z oskarżenia publicznego nie może do czasu ukończenia postępowania być awansowany, odznaczony, mianowany członkiem bądź zastępcą członka lub powołany na asesora komisji dyscyplinarnej.

(2) Pozostawanie w badaniu wstępnym nie pociąga za sobą żadnych skutków.

Rozdział VII.

Dochodzenie dyscyplinarne.

§ 51. (1) Dochodzenie dyscyplinarne przeprowadza:

- a) właściwy przełożony dyscyplinarny,
- b) oficer Policji Państwowej w stopniu nie niższym od obwinionego, wyznaczony przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego,
- c) komisja dyscyplinarna.

(2) Prowadzący dochodzenie zbiera wszelkie materiały, służące do wyjaśnienia sprawy. Jest on uprawniony do przesłuchiwania świadków i biegłych. Ma prawo zwrócić się o współdziałanie w dochodzeniach do władz sądowych, administracyjnych i innych. Przy przesłuchaniu świadków należy uprzedzać ich, że złożenie fałszywego zeznania jest przestępstwem, zagrożonym karą przewidzianą w kodeksie karnym.

(3) Przed zakończeniem dochodzenia należy zaznaczyć obwinionego z wynikami dochodzenia i dać mu możliwość obrony. Obwiniony może przeglądać akta dochodzenia, jeżeli prowadzący dochodzenie uzna to za nieszkodliwe dla celów dochodzenia.

(4) Dochodzenie dyscyplinarne powinno być prowadzone w formie protokołów sądowych i zakończone sprawozdaniem.

(5) Sprawozdanie ma zawierać: imię, nazwisko, stopień i stanowisko służbowe oficera, który prowadził dochodzenie, stopień i stanowisko służbowe przełożonego, z polecenia którego dochodzenie prowadzono, oraz imię, nazwisko, stopień, stanowisko służbowe i inne dane dotyczące osoby obwinionego, przedmiot obwinienia, wyniki dochodzenia dyscyplinarnego, dowody, obronę obwinionego, opinię prowadzącego dochodzenie, opinię bezpośredniego przełożonego, opinię przełożonego wyższego, w przypadku, gdy nie wydaje orzeczenia, wyjaśnienie, czy obwiniony został zawieszony w czynnościach służbowych, jako też, czy przeciw niemu zostało wszczęte postępowanie karne za czyn, będący przedmiotem sprawozdania dyscyplinarnego i wnioski prowadzącego dochodzenie oraz tych przełożonych, którzy nie wydają orzeczenia.

§ 52. Przełożony, który wdrożył postępowanie dyscyplinarne, może dla przeprowadzenia czynności poza swoją siedzibą służbową lub dla przesłuchania świadków, zamieszkałych lub przebywających poza miejscowością, w której toczy się postępowanie, — zwrócić się do kierownika jednostki policyjnej właściwej ze względu na miejsce, w którym czynność ma być dokonana, w celu przeprowadzenia tych czynności lub przesłuchania świadków.

Rozdział VIII.

Umorzenie postępowania dyscyplinarnego.

§ 53. (1) Postępowania dyscyplinarnego nie wdraża się, a wdrożone umarza się:

- a) jeżeli dochodzenie dyscyplinarne ujawniło niewinność obwinionego lub nie dostarczyło materiału dowodowego, stwierdzającego jego winę;
- b) w razie wygaśnięcia stosunku służbowego obwinionego; przepis ten nie dotyczy osób wymienionych w § 14 ust. (2);
- c) w razie choroby umysłowej obwinionego;

d) w razie śmierci obwinionego; jednak może być przeprowadzone do końca na żądanie małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego albo rodzeństwa zmarłego.

(2) W przypadku umorzenia postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny sporządza na piśmie orzeczenie i załącza je do akt dochodzenia.

(3) Odpis orzeczenia o umorzeniu z przyczyn, wymienionych w ust. (1) pod lit. a), należy doręczyć obwinionemu.

Rozdział IX.

Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego.

§ 54. (1) W razie przekazania sprawy sądowi karnemu może nastąpić zawieszenie postępowania dyscyplinarnego. W przypadku tym decyzję o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego mogą wydać:

- a) Komendant Główny w stosunku do wszystkich oficerów, szeregowych, urzędników i niższych funkcjonariuszów,
- b) komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy) w stosunku do szeregowych oraz w stosunku do urzędników od X do XII grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów, służbowo im podporządkowanych.

(2) W razie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego bezpośrednio przełożony obwinionego ma w miarę potrzeby poczynić konieczne kroki celem zebrania i zabezpieczenia dowodów.

(3) Decyzja o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego ma być sporządzona na piśmie i podana do wiadomości obwinionemu, który ma stwierdzić własnoręcznym podpisem, że decyzja została mu ogłoszona. Decyzję tę należy dołączyć do akt postępowania dyscyplinarnego.

(4) Z chwilą powstania okoliczności, przewidzianych w § 53 ust. (1) pod lit. b) i d), zawieszony postępowanie dyscyplinarne podlega umorzeniu.

Rozdział X.

Postępowanie w sprawach podlegających orzecznictwu karno-sądowemu.

§ 55. (1) W przypadku popełnienia przez oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza przestępstwa, podlegającego ukaraniu sądowemu, orzeczenie kary dyscyplinarnej, bez wyczekiwania prawomocnego zakończenia sprawy sądowej, może nastąpić tylko wtedy, gdy naruszenie obowiązków zostało dostatecznie udowodnione i z powodu charakteru przewinienia, dyskwalifikującego obwinionego do służby w Policji Państwowej, zachodzi potrzeba orzeczenia jedynie kary zwolnienia lub wydalenia ze służby bądź przeniesienia w stały stan spoczynku ze zmniejszonym uposażeniem emerytalnym względnie odprawą.

(2) W innych przypadkach mają zastosowanie przepisy § 54.

§ 56. W przypadku popełnienia przez oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza przestępstwa, podlegającego ściganiu sądowemu z oskarżenia prywatnego, gdy sąd pozostawił sprawę bez biegu do czasu złożenia zaliczki przez oskarżyciela, właściwi przełożeni policyjni zarządzają doprowadzenie postępowania dyscyplinarnego do końca i w zależności od dowodów, zebranych w dochodzeniu dyscyplinarnym, wydają orzeczenie o ukaraniu lub umorzeniu sprawy.

§ 57. Umorzenie postępowania sądowego w sprawie karnej, ściganej z oskarżenia prywatnego, nie powoduje umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

§ 58. (1) Po prawomocnym rozstrzygnięciu przez sąd sprawy, w której postępowanie dyscyplinarne zostało zawieszone, należy je doprowadzić do końca, niezależnie od tego, czy sprawa w sądzie została zakończona wyrokiem skazującym, uniewinniającym, czy też umorzona.

(2) Umorzenie postępowania karno-sądowego na podstawie amnestii bądź z innych przyczyn lub uniewinnienie z powodu braku dowodów winy nie może samo przez się stanowić podstawy do umorzenia postępowania dyscyplinarnego lub do wydania dyscyplinarnego orzeczenia uniewinniającego.

§ 59. W postępowaniu dyscyplinarnym w sprawie, zakończonej wyrokiem sądowym, ustalenia faktów, dokonane w czasie przewodu sądowego i ujęte w protokole rozprawy głównej, są wiążące przy ustalaniu podstawy faktycznej.

§ 60. (1) Oficer lub szeregowy, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, podlega wydaleniu ze służby bez wdrożenia postępowania dyscyplinarnego i bez wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej, jeżeli skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego.

(2) Przepis ust. (1) ma również zastosowanie do urzędników i niższych funkcjonariuszów.

Rozdział XI.

Zawieszenie w czynnościach służbowych.

§ 61. (1) Gdy naruszenie obowiązków, popełnione przez oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza, jest tego rodzaju, że wskazuje jest bezzwłoczne usunięcie go od wykonywania czynności służbowych, następuje zawieszenie w czynnościach służbowych. Zawieszenie może nastąpić równocześnie z wdrożeniem albo też w czasie trwania postępowania dyscyplinarnego:

- a) gdy przeciwko oficerowi, szeregowemu, urzędnikowi lub niższemu funkcjonariuszowi

- szowi wdrożono postępowanie karno-sądowe z oskarżenia publicznego,
- b) w przypadku jawnego odmówienia posłuszeństwa służbowego,
  - c) w przypadku, gdy rodzaj i doniosłość zarzucanego obwinionemu naruszenia obowiązku jest tego rodzaju, że dalsze pełnienie przez niego czynności służbowych narażałoby powagę urzędu lub groziło interesowi służby.

(2) Zawieszenie w czynnościach służbowych musi nastąpić, gdy władze sądowe zarządziły tymczasowe aresztowanie obwinionego.

§ 62. (1) Prawo zawieszania oficerów i szeregowych w czynnościach służbowych przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych i przełożonym policyjnym w stopniu oficerów. Zawieszenie zarządzone przez oficerów, podległych komendantowi wojewódzkiemu, powinno być zatwierdzone przez komendanta wojewódzkiego.

(2) Naczelnicy powiatowych i wojewódzkich władz administracji ogólnej mają prawo w wyjątkowych przypadkach zawieszać w czynnościach służbowych oficerów i szeregowych, pełniących służbę w podległych im okręgach administracyjnych.

(3) Zawieszenie oficera lub szeregowego przez władze, wymienione w ust. (2), może nastąpić tylko w przypadkach nagłych w razie uzasadnionych danych, że dalsze pełnienie przez niego obowiązków służbowych może być szkodliwe dla służby.

(4) Naczelnik władzy administracji ogólnej może zarządzić zawieszenie bezpośrednio, jeżeli jednak przełożony danego oficera lub szeregowego znajduje się na miejscu, zawieszenie powinno nastąpić za jego pośrednictwem, przy czym polecenie zawieszenia powinno być niezwłocznie wykonane. O dokonany zawieszeniu naczelnik władzy administracji ogólnej zawiadania niezwłocznie właściwego przełożonego policyjnego zawieszono oficera lub szeregowego; przełożony ten obowiązany jest niezwłocznie spowodować wdrożenie przeciwko zawieszonemu postępowania dyscyplinarnego.

(5) O utrzymaniu zawieszenia w czasie postępowania dyscyplinarnego lub uchyleniu zawieszenia, zarządzonego przez starostę, decyduje właściwy wojewoda, a zarządzonego przez wojewodę — Minister Spraw Wewnętrznych.

(6) Oficerom i szeregowym, zawieszonym w czynnościach służbowych, uposażenie może być na czas trwania zawieszenia ograniczone do połowy. Decyzja pod tym względem należy: do Komendanta Głównego: a) w stosunku do wszystkich oficerów oraz b) w stosunku do szeregowych, będących na etacie Komendy Głównej, a do komendantów wojewódzkich — w stosunku do szeregowych, będących na etatach komend wojewódzkich.

(7) Jeżeli w wyniku postępowania dyscyplinarnego oficer ukarany został zwolnieniem lub wydaleniem ze służby, a szeregowy — de-

gradacją, zwolnieniem lub wydaleniem ze służby, to czas zawieszenia w służbie nie zalicza się do służby czynnej (wystługi lat), a zatrzymana w tym czasie część uposażenia wypłacie (zwrotowi) nie podlega.

(8) W przypadku umorzenia postępowania dyscyplinarnego, uniewinnienia obwinionego, lub nałożenia niższego wymiaru kary, niż wymienione w ust. (7), czas zawieszenia liczy się do służby czynnej (wystługi lat), a część uposażenia, wstrzymana na czas zawieszenia, powinna być wypłacona.

(9) Przepisy paragrafu niniejszego mają również zastosowanie do urzędników i niższych funkcjonariuszów.

§ 63. (1) Oficer, szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz, zawieszony w czynnościach służbowych, może do dni pięciu od doręczenia mu decyzji o zawieszeniu, złożyć w drodze służbowej prośbę do wyższego przełożonego dyscyplinarnego o uchylenie zawieszenia, z podaniem powodów, dla których zawieszenie może być uchylone.

(2) Prośbę należy wnieść do Ministra Spraw Wewnętrznych w drodze służbowej, jeżeli Minister zarządził zawieszenie.

(3) Wniesienie prośby o uchylenie zawieszenia nie wstrzymuje wykonania zarządzenia o zawieszeniu.

(4) Decyzję o zawieszeniu w czynnościach służbowych z podaniem przyczyn zawieszenia należy dołączyć do dochodzenia, a odpis doręczyć zawieszonemu.

§ 64. (1) W stosunku do odkomenderowanych (delegowanych) oficerów, szeregowych, urzędników i niższych funkcjonariuszów prawo zawieszania w czynnościach służbowych przysługuje przełożonym policyjnym, posiadającym w stosunku do nich władzę dyscyplinarną w myśl rozporządzenia niniejszego, oraz tym naczelnikom władzy administracji ogólnej, którym wyżej wymienieni przełożeni policyjni są służbowo podporządkowani.

(2) O dokonany zawieszeniu należy niezwłocznie zawiadomić przełożonego tej jednostki policyjnej, na której etacie odkomenderowany (delegowany) pozostaje.

§ 65. (1) Oficerowie, nie będący przełożonymi policyjnymi danej jednostki, którzy w czasie przeprowadzania kontroli służbowej lub innej czynności służbowej, przekonają się o potrzebie zawieszenia w czynnościach służbowych oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza, mają niezwłocznie porozumieć się ze swoim przełożonym, uprawnionym do zarządzenia zawieszenia w czynnościach służbowych celem spowodowania decyzji w tym kierunku.

(2) Przełożony policyjny może oficerowi, delegowanemu do przeprowadzenia kontroli służbowej lub w pewnej określonej sprawie

udzielić prawa zawieszenia w czynnościach służbowych.

(3) Rozkaz taki należy wydać delegowanemu oficerowi na piśmie.

(4) Zawieszenie, dokonane przez delegowanego oficera, wymaga zatwierdzenia przez tego przełożonego dyscyplinarnego, który zarządził delegację.

§ 66. Zawieszonemu w czynnościach służbowych nie wolno opuszczać stałego miejsca zamieszkania bez zezwolenia bezpośredniego przełożonego dyscyplinarnego.

§ 67. Zawieszonym w czynnościach służbowych może Komendant Główny zabronić noszenia munduru.

§ 68. (1) O każdym zawieszeniu w czynnościach służbowych oficera lub urzędnika, jak również o zawieszeniu szeregowego i niższego funkcjonariusza, pozostającego na etacie Komendy Głównej, należy natychmiast zgłosić Komendantowi Głównemu, natomiast odnośnie pozostałych szeregowych oraz niższych funkcjonariuszów — komendantom wojewódzkim (komendantowi P. P. m. st. Warszawy).

(2) W zgłoszeniu o zawieszeniu w czynnościach służbowych należy podać przyczynę zawieszenia.

(3) Przepisy paragrafu niniejszego odnoszą się też do przypadków zawieszenia, dokonanego bezpośrednio przez naczelnika władzy administracyjnej lub też na jego żądanie.

§ 69. (1) Sprawy dyscyplinarne przeciwko zawieszonym w czynnościach służbowych mają być załatwiane bez jakiegokolwiek zwłoki i powinny być ukończone najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od chwili zawieszenia.

(2) Zezwolenia na przedłużenie tego terminu może udzielić w wyjątkowych przypadkach Komendant Główny na przedstawiony mu przez komendanta wojewódzkiego (komendanta P. P. m. st. Warszawy) należycie uzasadniony wniosek.

(3) Gdy sprawa została skierowana do sądu, a postępowanie dyscyplinarne przeciwko zawieszonemu w czynnościach służbowych zostało zawieszona, termin wskazany w ust. (1) liczy się od chwili uprawomocnienia się wyroku sądowego.

§ 70. (1) Gdy w toku postępowania dyscyplinarnego ustana przyczyny, które spowodowały zawieszenie w czynnościach służbowych, komendant wojewódzki (komendant P. P. m. st. Warszawy) lub Komendant Główny, wojewoda lub Minister Spraw Wewnętrznych uchyła zawieszenie z urzędu lub na wniosek bezpośredniego przełożonego.

(2) Decyzja o uchyleniu zawieszenia pociąga za sobą uchylenie ograniczenia uposażenia, nawet wtedy, gdy w danej decyzji nie uczyniono o tym wzmianki. W tym przypadku normalne

uposażenie przysługiwać będzie od dnia pierwszego najbliższego miesiąca kalendarzowego.

(3) Każda decyzja o uchyleniu zawieszenia ma być sporządzona na piśmie z podaniem uzasadnienia i włączona do akt dochodzenia. Odpis decyzji tej — bez uzasadnienia — należy doręczyć oficerowi, szeregowemu, urzędnikowi lub niższemu funkcjonariuszowi, którego ona dotyczy.

(4) Komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy) o uchyleniu zawieszenia w czynnościach służbowych, dokonanego w przypadkach przewidzianych w § 68, zgłaszają Komendantowi Głównemu.

(5) Ponadto zawieszenie w czynnościach służbowych ustaje z chwilą wydania orzeczenia dyscyplinarnego.

Rozdział XII.

Komisje dyscyplinarne.

§ 71. Poza przypadkami określonymi w § 60, bez wysłuchania opinii właściwej komisji dyscyplinarnej nie mogą być orzeczone kary następujące:

- a) w stosunku do oficerów — kara zwolnienia lub wydalenia ze służby,
- b) w stosunku do szeregowych — kara degradacji, zwolnienia i wydalenia ze służby,
- c) w stosunku do urzędników i niższych funkcjonariuszów, pozostających w służbie czynnej — kara obniżenia grupy uposażenia o jedną lub dwie z zawieszeniem możliwości awansu na przeciąg 1 roku do lat 3, kara przeniesienia w stały stan spoczynku ze zmniejszonym uposażeniem emerytalnym, względnie odprawą najwyżej do 50%, i kara wydalenia ze służby,
- d) w stosunku do urzędników i niższych funkcjonariuszów w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku — kara stałego lub czasowego zmniejszenia uposażenia najwyżej o 25% i kara utraty wszelkich praw, wpływających ze stosunku służbowego do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia dla członków rodziny.

§ 72. Sprawę wspólną kilku obwinionych należy skierować na komisję dyscyplinarną do wydania łącznej opinii, jeśliby choć tylko jednemu z obwinionych miała być nałożona kara, wymagająca opinii komisji dyscyplinarnej.

§ 73. Przełożony dyscyplinarny, przy którym jest ustanowiona komisja dyscyplinarna, może skierować sprawę do komisji dyscyplinarnej, nawet wtedy, gdy nie przewiduje potrzeby nałożenia kary, wymienionej w § 71, jeśli sprawa jest zawita i zdaniem jego, bez względu na wysokość ewentualnej kary, pożądane jest uzyskanie opinii komisji dyscyplinarnej.

§ 74. Właściwymi komisjami dyscyplinarnymi są:

1) komisje dyscyplinarne, ustanowione przy Komendancie Głównym:

- a) dla wszystkich oficerów i urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż,
- b) dla szeregowych, urzędników do X grupy uposażenia i niższych funkcjonariuszów, będących na etacie Komendy Głównej,

2) komisje dyscyplinarne przy komendantach wojewódzkich (komendancie P. P. m. st. Warszawy) dla szeregowych, urzędników od XII do X grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów, będących na etatach komend wojewódzkich (komendy P. P. m. st. Warszawy).

§ 75. W przypadku wspólnej sprawy dyscyplinarnej oficera lub urzędnika od IX grupy uposażenia wzwyż z szeregowym, urzędnikiem od XII do X grupy uposażenia lub niższym funkcjonariuszem, dla całej sprawy właściwą jest komisja dyscyplinarna dla oficerów.

§ 76. W przypadku, gdy współobwinionymi są szeregowi, urzędnicy od XII do X grupy uposażenia włącznie i niżsi funkcjonariusze, pozostający na etacie Komendy Głównej — wraz z obwinionymi, będącymi na etacie innych jednostek policyjnych, sprawę należy przedłożyć Komendantowi Głównemu, który zdecyduje co do winy i kary, ewentualnie przed decyzją przekaże sprawę komisji dyscyplinarnej, ustanowionej przy nim.

§ 77. (1) W przypadku łącznego rozpatrywania spraw szeregowych, urzędników od XII do X grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów z różnych województw, o ile sprawa choćby tylko jednego z obwinionych ma być zaopiniowana przez komisję dyscyplinarną, Komendant Główny wyznacza według swego uznania komisję dyscyplinarną przy nim lub przy jednym z komendantów wojewódzkich i przekazuje jej całą sprawę do wydania opinii.

(2) Orzeczenie dyscyplinarne w tym przypadku wydaje Komendant Główny.

§ 78. (1) Właściwymi komisjami dyscyplinarnymi dla odkomenderowanych (delegowanych) są komisje dyscyplinarne przy tych jednostkach policyjnych, na których etacie znajdują się obwinieni.

(2) W sprawach przeciwko odkomenderowanym (delegowanym), rozpatrywanych przez komisję dyscyplinarną, należy do akt sprawy prócz opinii przełożonego tej jednostki, na której etacie znajduje się obwiniony, dołączyć opinię przełożonego jednostki, do której obwiniony został odkomenderowany (delegowany).

§ 79. Właściwymi komisjami dyscyplinarnymi dla oficerów, szeregowych, urzędników i niższych funkcjonariuszów w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku są te komisje dyscy-

plinarne, które były dla nich właściwe przed przeniesieniem w stan nieczynny lub w stan spoczynku.

§ 80. Wszelkie spory kompetencyjne w sprawie właściwości komisji dyscyplinarnych rozstrzyga Komendant Główny.

§ 81. (1) Komisja dyscyplinarna dla oficerów składa się z dwóch oficerów w stopniu nie niższym od inspektora, z których starszy stopniem, względnie starszy latami służby, o ile są w tym samym stopniu, pełni funkcje przewodniczącego, i urzędnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w stopniu nie niższym od V grupy uposażenia, jako członków, oraz dwóch oficerów w tym samym stopniu jak obwiniony, jako asesorów z prawem głosu.

(2) Członków komisji oraz potrzebną ilość zastępców mianuje na okres roczny Minister Spraw Wewnętrznych, asesorów zaś powołuje Komendant Główny dla każdej sprawy oddzielnie.

(3) Komisje dyscyplinarne dla szeregowych składają się z dwóch oficerów w stopniu nie niższym od komisarza, z których starszy stopniem względnie starszy latami służby, o ile są w tym samym stopniu, pełni funkcje przewodniczącego, i urzędnika władzy administracji ogólnej w stopniu nie niższym od VII grupy uposażenia, jako członków, oraz dwóch szeregowych w tym samym stopniu jak obwiniony, jako asesorów z prawem głosu.

(4) Członków komisji dyscyplinarnych dla szeregowych oraz potrzebną ilość zastępców ze stanu korpusu Policji Państwowej mianuje na okres roczny Komendant Główny. Członków komisji z ramienia władzy administracji ogólnej mianują na okres roczny: do komisji dyscyplinarnej przy Komendancie Głównym — Minister Spraw Wewnętrznych ze stanu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, do komisji zaś przy komendantach wojewódzkich — właściwi wojewodowie z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w podległych urzędach wojewódzkich.

(5) Asesorów do komisji dyscyplinarnych dla szeregowych powołują dla każdej sprawy oddzielnie: Komendant Główny — do komisji dla szeregowych, będących na etacie Komendy Głównej, i komendanci wojewódzcy — do komisji dla szeregowych, będących na etatach komend wojewódzkich.

(6) Jeżeli obwinieni w jednej sprawie, podlegającej rozpatrzeniu przez komisję dyscyplinarną, są w różnych stopniach służbowych, wówczas na asesorów powołuje się oficerów lub szeregowych w stopniach, równych najstarszemu stopniem obwinionemu, jeżeli zaś w jednej sprawie obwinieni są oficerowie wraz z urzędnikami lub też szeregowi wraz z urzędnikami, należy powołać na asesorów oficerów względnie szeregowych w stopniach równych najstarszemu obwinionemu.

§ 82. (1) Komplet komisji dyscyplinarnej dla oficerów i urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż, składający się z 3 członków komisji, a to: 2 oficerów i 1 urzędnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz 2 asesorów z prawem głosu, w tym samym stopniu (w tej grupie uposażenia) jak obwiniony, powołuje Komendant Główny dla każdej sprawy oddzielnie.

(2) Funkcje asesorów pełnią oficerowie, jeżeli obwiniony jest oficerem, urzędnicy zaś — jeżeli obwiniony jest urzędnikiem.

(3) W sprawie przeciwi urzędnikowi mogą być powołani na asesorów, jeżeli braknie urzędników, — oficerowie w stopniu służbowym, odpowiadającym grupie uposażenia obwinionego.

(4) Asesorzy powinni być w miarę możliwości starsi latami służby od obwinionego.

§ 83. (1) Komplet komisji dyscyplinarnej dla szeregowych, urzędników do X grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów, składający się z 3 członków komisji, a to: 2 oficerów, 1 urzędnika władzy administracji ogólnej, oraz 2 asesorów z prawem głosu, w tym samym stopniu (tej samej grupie uposażenia) jak obwiniony, powołują dla każdej sprawy oddzielnie Komendant Główny względnie komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy).

(2) Funkcje asesorów w komisji dyscyplinarnej dla szeregowych, urzędników do X grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów, pełnią szeregowi, jeżeli obwiniony jest szeregowym, a urzędnicy lub niżsi funkcjonariusze, jeżeli obwiniony jest urzędnikiem lub niższym funkcjonariuszem.

(3) W razie braku urzędników lub niższych funkcjonariuszów powołani być mogą jako asesorowie szeregowi w stopniu, odpowiadającym grupie uposażenia obwinionego urzędnika lub niższego funkcjonariusza.

(4) Asesorzy powinni być w miarę możliwości starsi latami służby niż obwiniony.

§ 84. Nie mogą być mianowani członkami lub zastępcami członków komisji dyscyplinarnej z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego:

A. do komisji dyscyplinarnej dla oficerów i urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż i do komisji dla szeregowych, urzędników do X grupy uposażenia i niższych funkcjonariuszów, będących na etacie Komendy Głównej:

- a) zastępca Komendanta Głównego,
- b) naczelnik wydziału osobowego w Komendzie Głównej, kierownik referatu osobowego, kierownik referatu dyscyplinarnego i referenci dyscyplinarni;

B. do komisji dyscyplinarnej dla szeregowych, urzędników do X grupy uposażenia włącznie i niższych funkcjonariuszów przy komendancie wojewódzkim (komendancie P. P. m. st. Warszawy):

- a) kierownik referatu administracyjnego,
- b) referent dyscyplinarny.

§ 85. Z powodu innych przeszkód nie mogą być mianowani członkami lub zastępcami członków komisji dyscyplinarnej oficerowie:

- a) w stanie nieczynnym,
- b) przeciwko którym wdrożono postępowanie dyscyplinarne lub karno-sądowe,
- c) zawieszeni w czynnościach służbowych,
- d) wymienieni w § 8.

§ 86. (1) W komisji dyscyplinarnej nie może zasiadać w charakterze członka lub asesora dla pewnej określonej sprawy ten oficer, szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz, który:

- a) zgłosił o naruszeniu obowiązków, stanowiących przedmiot tej sprawy,
- b) prowadził dochodzenie dyscyplinarne,
- c) jest z obwinionym spokrewniony w linii prostej albo w linii bocznej do 4 stopnia, albo też spowinowacony do 2 stopnia,
- d) jest świadkiem w sprawie,
- e) jest bezpośrednim przełożonym lub podwładnym obwinionego.

(2) Wyznaczony do kompletu dyscyplinarnego oficer, szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz, jeśli zachodzi jedna z wyżej wymienionych przeszkód do brania przezeń udziału w komisji dyscyplinarnej w charakterze członka lub asesora, obowiązany jest o tym zgłosić bezzwłocznie przełożonemu, powołującemu komplet komisji dyscyplinarnej.

§ 87. Mandat członka lub zastępcy członka komisji dyscyplinarnej wygasa:

- a) wskutek odwołania przez przełożonego mianującego,
- b) wskutek rozwiązania stosunku służbowego,
- c) gdy zajądą warunki, wymienione w § 8,
- d) z powodu śmierci,
- e) w razie przeniesienia członka lub zastępcy członka komisji dyscyplinarnej dla szeregowych, ustanowionej przy Komendancie Głównym, z Komendy Głównej oraz w razie przeniesienia członka lub zastępcy członka komisji dyscyplinarnej, ustanowionej przy komendancie wojewódzkim (komendancie P. P. m. st. Warszawy), do innego województwa.

§ 88. W przypadku zdekompletowania komisji dyscyplinarnej, Komendant Główny stawia wniosek Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a komendanci wojewódzcy (komendant P. P. m. st. Warszawy) Komendantowi Głównemu — o zamianowanie nowych członków lub zastępców członków komisji dyscyplinarnej.

§ 89. Na asesorów do komisji dyscyplinarnej nie mogą być powołani:

- a) oficerowie, wymienieni w §§ 84, 85 i 86,
- b) szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze, wymienieni w §§ 8, 9 i 17,
- c) szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze, przeciwko którym zostało wdrożone postępowanie dyscyplinarne lub karno - sądowe,
- d) szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze, zawieszani w czynnościach służbowych,
- e) szeregowi, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze w stanie nieczynnym.

Rozdział XIII.

Przygotowanie rozprawy przed komisją dyscyplinarną.

§ 90. (1) Dla każdej sprawy, skierowanej do rozpatrzenia przez komisję dyscyplinarną, przełożony dyscyplinarny, przy którym jest ustanowiona komisja dyscyplinarna, wyznacza referenta sprawy spośród członków kompletu komisji dyscyplinarnej, któremu przekazuje całości akta dochodzenia.

(2) Referent sprawy zapoznaje się z dochodzeniem, a gdy jest zdania, że zachodzi potrzeba uzupełnienia dochodzenia, przedstawia odpowiednio uzasadniony wniosek przełożonemu dyscyplinarnemu, który wyznaczył go na referenta sprawy.

(3) O przygotowaniu całego materiału do rozprawy, referent melduje temuż przełożonemu, który zwołuje komplet komisji dyscyplinarnej.

(4) Referent może postawić wniosek na wezwanie do rozprawy świadków lub rzeczoznawców.

§ 91. (1) Termin rozprawy przed komisją dyscyplinarną wyznacza: Komendant Główny — dla komisji dyscyplinarnej, ustanowionej przy nim, dla komisji zaś przy komendantach wojewódzkich — właściwy komendant wojewódzki (komendant P. P. m. st. Warszawy).

(2) Termin rozprawy należy wyznaczyć w ten sposób, aby członkowie komisji mieli czas przygotować się do sprawy.

(3) O terminie rozprawy należy zawiadomić obwinionego co najmniej na 14 dni przed rozprawą.

§ 92. Stawiennictwo obwinionego na rozprawę komisji dyscyplinarnej w zasadzie nie jest obowiązkowe, jednak przełożony, przy którym urzęduje komisja dyscyplinarna, może zarządzić, aby obwiniony stawił się na rozprawę osobiście.

§ 93. (1) Równocześnie z zawiadomieniem o terminie rozprawy dyscyplinarnej zawiadamia się obwinionego o składzie danego kompletu komisji dyscyplinarnej.

(2) Obwiniony może najpóźniej na 10 dni przed rozprawą dyscyplinarną przedstawić drogą służbową przełożonemu, przy którym jest ustanowiona komisja dyscyplinarna, umotywowaną prośbę o wyłączenie w jego sprawie powyżej dwóch osób z wyznaczonego kompletu komisji dyscyplinarnej, ze względu na stosunek tych osób do sprawy lub do obwinionego.

(3) Właściwy przełożony dyscyplinarny po rozpatrzeniu sprawy decyduje, czy prośbie obwinionego należy uczynić zadość, czy też należy ją zostawić bez uwzględnienia.

(4) Decyzję tę, która jest ostateczna, właściwy przełożony dyscyplinarny przesyła na piśmie komisji dyscyplinarnej, wyznaczając, w razie przychylenia się do prośby, innych członków kompletu zamiast wyłączonych.

(5) Decyzja odmowna ma zawierać krótkie uzasadnienie. Decyzję tę przewodniczący kompletu komisji dyscyplinarnej dołącza do akt oraz zawiadamia o niej obwinionego na rozprawie.

(6) O zmianach w składzie kompletu komisji dyscyplinarnej przewodniczący zawiadamia obwinionego na rozprawie.

§ 94. Czynności kancelaryjne dla komisji dyscyplinarnej prowadzi referent dyscyplinarny komendy, podporządkowanej przełożonemu, przy którym ustanowiona jest komisja dyscyplinarna.

Rozdział XIV.

Rozprawa dyscyplinarna.

§ 95. (1) Rozprawę dyscyplinarną otwiera przewodniczący w nieobecności obwinionego i ewentualnych świadków i udziela głosu referentowi sprawy, który krótko referuje sprawę, oraz przedstawia komisji dane osobiste, krótki przebieg służby obwinionego, jego kwalifikacje służbowe za cały okres służby w policji oraz dane o jego karach i pochwałach.

(2) Następnie wzywa się obwinionego, o ile ten przybył na komisję, i w jego obecności odbywa się rozprawa.

(3) W dalszym ciągu swego referatu, referent przedstawia opis czynu, który spowodował postępowanie dyscyplinarne, po czym następuje w miarę potrzeby odczytanie protokołów dochodzenia, jak również innych ważnych dla sprawy akt i dokumentów.

(4) Po ukończeniu referowania sprawy przez referenta, przewodniczący wzywa obwinionego do złożenia wyjaśnień, po czym, już w nieobecności obwinionego, komisja dyscyplinarna przystępuje do obrad nad treścią opinii.

(5) Komisja dyscyplinarna wydaje opinię o winie obwinionego oraz proponuje wymiar kary dyscyplinarnej, opierając się na faktach i okolicznościach, ujawnionych w postępowaniu dyscyplinarnym, oraz biorąc pod uwagę doniosłość naruszeń obowiązków, powstałe z tego

powodu szkody, jak również dotychczasowe zachowanie się obwinionego w służbie.

§ 96. (1) Komisja dyscyplinarna rozpatruje sprawę w nieobecności obwinionego:

- a) jeżeli obwiniony złożył pisemne oświadczenie w drodze służbowej, że nie zamierza przybyć na rozprawę,
- b) jeżeli obwiniony zdezertował i z tego powodu nie można było doręczyć mu zawiadomienia o rozprawie dyscyplinarnej,
- c) w razie zastosowania do obwinionego przez władze sądowe tymczasowego aresztu.

(2) Niemożność stawienia się na komisję dyscyplinarną z powodu choroby lub z innych przyczyn musi być odpowiednio udowodniona. Komisja dyscyplinarna rozstrzyga większością głosów o tym, czy niestawienie się uznaje za usprawiedliwione.

(3) Gdy komisja dyscyplinarna uważa, że niemożność stawienia się nie została dostatecznie udowodniona, przystępuje do rozpatrzenia sprawy, uzasadniając swoją decyzję w protokole.

(4) Gdy komisja dyscyplinarna uzna niemożność stawienia się obwinionego za udowodnioną, może sprawę odroczyć.

§ 97. (1) Komisja dyscyplinarna, dążąc do zupełnego wyświetlenia i przygotowania sprawy do decyzji przełożonego dyscyplinarnego, korzysta ze wszystkich dostępnych jej środków dowodowych i może w razie koniecznej potrzeby przesłuchiwać świadków i obwinionego, przeprowadzać konfrontacje oraz zasięgać opinii biegłych.

(2) W zasadzie należy wzywać do komisji dyscyplinarnej biegłych z korpusu P. P.

§ 98. (1) W zasadzie rozprawa dyscyplinarna powinna odbywać się nieprzerwanie aż do powzięcia opinii, nie licząc przerw, trwających nie dłużej niż 24 godziny.

(2) Odroczenie rozprawy może nastąpić jedynie:

- a) gdy zachodzi potrzeba uzupełnienia dochodzenia,
- b) w przypadku zasłabnięcia członka kompletu komisji dyscyplinarnej lub obwinionego.

(3) O nowym terminie obwiniony ma być zawiadomiony najpóźniej na 5 dni przed rozprawą.

§ 99. (1) W razie odroczenia rozprawy, sprawa dyscyplinarna ma być w dalszym ciągu rozpatrywana przez komisję dyscyplinarną w tym samym składzie, co poprzednio.

(2) W razie niemożności powołania komisji dyscyplinarnej w tym samym składzie, komisja dyscyplinarna w nowym składzie rozpatruje całą sprawę od początku.

§ 100. (1) Opinia komisji zapada na podstawie głosowania. Decyduje zwykła większość głosów.

(2) Głosowanie odbywa się naprzód nad kwestią winy, potem zaś, gdy kwestia winy zostanie zdecydowana, odbywa się głosowanie nad kwestią kary.

(3) Komisja głosuje w ten sposób, że pierwszy oddaje głos asesor młodszy latami służby, potem drugi asesor, następnie członek komisji z korpusu P. P., po nim członek komisji—urzędnik władz administracji ogólnej, wreszcie jako ostatni oddaje głos przewodniczący kompletu.

(4) W przypadku podzielenia się głosów podczas głosowania nad kwestią kary w ten sposób, że żaden z głosów co do kary nie ma za sobą wymaganej większości, należy głosy najbardziej niekorzystne dla obwinionego kolejno doliczać do głosów oddanych za karą bezpośrednią niższą tak długo, aż okaże się bezwzględna większość głosów.

§ 101. (1) Członek komisji dyscyplinarnej lub asesor, który nie zgadza się z opinią, uchwaloną większością głosów, może zgłosić swoją odrębną opinię (votum separatum) z uzasadnieniem.

(2) Odrębną opinię (votum separatum) należy sporządzić osobiście i oddać przewodniczącemu rozprawy najdalej do dni pięciu od dnia rozprawy celem dołączenia do akt.

§ 102. Członkowie i asesory komisji dyscyplinarnej są niezawisli w wykonywaniu swoich funkcji.

§ 103. (1) Po rozprawie dyscyplinarnej, przewodniczący kompletu dyscyplinarnego przekazuje akta sprawy referentowi sprawy dla opracowania opinii komisji.

(2) Opinia komisji dyscyplinarnej powinna zawierać:

- a) wymienienie składu komisji dyscyplinarnej, referenta sprawy oraz miejsca i daty rozpatrzenia sprawy,
- b) imię i nazwisko obwinionego, jego stopień służbowy, stanowisko służbowe, datę i miejsce urodzenia, stan cywilny i przebieg służby w Policji Państwowej (datę wstąpienia do policji, awanse, pochwały, odznaczenia, karalność i kwalifikacje służbowe),
- c) przedmiot obwinienia,
- d) ocenę winy i wnioski co do wymiaru kary,
- e) uzasadnienie opinii,
- f) ewentualnie odrębną opinię (votum separatum) członków lub asesorów wraz z uzasadnieniem.

§ 104. Z przebiegu rozprawy komisji dyscyplinarnej referent dyscyplinarny jednostki, przy której ustanowiona jest komisja dyscyplinarna, sporządza pod nadzorem przewodniczącego komisji protokół, który zawiera: datę i miejsce

rozprawy, nazwiska członków i asesorów kompletu komisji dyscyplinarnej, referenta sprawy, protokolanta i obwinionego, krótki opis przebiegu rozprawy oraz streszczenie zeznań. Protokół rozprawy po podpisaniu przez przewodniczącego i protokolanta należy włączyć do akt postępowania dyscyplinarnego.

§ 105. (1) Opinia komisji dyscyplinarnej, po podpisaniu przez wszystkich członków komisji i asesorów (także i tego, który złożył votum separatum), wraz z protokołem rozprawy ma być przedstawiona do dni czternastu przełożonemu, przy którym jest ustanowiona komisja dyscyplinarna.

(2) Opinia komisji dyscyplinarnej nie krępuje przełożonego dyscyplinarnego przy wydawaniu orzeczenia.

§ 106. (1) Opinia komisji dyscyplinarnej i protokół rozprawy komisji są tajne i nie mogą być okazane lub wydane ani obwinionym, ani ich pełnomocnikom.

(2) Również nie może być podana do wiadomości obwinionym lub ich pełnomocnikom treść opinii komisji dyscyplinarnej i protokołu rozprawy komisji.

§ 107. (1) Po rozprawie dyscyplinarnej każdy obwiniony niezależnie od wyjaśnień, udzielonych na rozprawie, może złożyć drogą służbową obronę na piśmie przełożonemu, przy którym ustanowiona jest odnośna komisja dyscyplinarna, w terminie do dni dziesięciu od dnia rozprawy.

(2) Obrona ta może zawierać tylko krótkie przedstawienie faktów, względnie odparcie stawianych obwinionemu zarzutów.

Rozdział XV.

Orzeczenie dyscyplinarne.

§ 108. Przełożony dyscyplinarny może wydać orzeczenie dyscyplinarne:

- a) na podstawie badania wstępnego (§ 43);
- b) na podstawie dochodzenia dyscyplinarnego, jeżeli przełożony uważa, że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona bez rozprawy dyscyplinarnej i nie ma potrzeby nakładania takiej kary, która nie może być orzeczona bez wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej;
- c) na podstawie dochodzenia dyscyplinarnego po wysłuchaniu opinii komisji dyscyplinarnej.

§ 109. W razie stwierdzenia przez przełożonego winy na podstawie badania wstępnego, przeprowadzonego przy ustnym raporcie karnym, lub też w przypadku, gdy przełożony dyscyplinarny naocznie stwierdził naruszenie obowiązków, należy wydać orzeczenie o winie i karze nie wcześniej, niż nazajutrz po raporcie kar-

nym lub po naocznym stwierdzeniu naruszenia — chyba że zachodzi konieczność natychmiastowego przywrócenia porządku.

§ 110. (1) W przypadku, gdy właściwy przełożony dyscyplinarny uważa, że należy wymierzyć karę wyższą, aniżeli on w myśl przepisów ma prawo orzec, przedstawia akta sprawy wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu w drodze służbowej wraz ze sprawozdaniem.

(2) Wyższy przełożony dyscyplinarny po rozpatrzeniu sprawy, przesłanej mu przez niższego przełożonego dyscyplinarnego, który wstrzymał się od orzeczenia kary, może:

- a) wydać orzeczenie dyscyplinarne w granicach swojej władzy dyscyplinarnej,
- b) zwrócić sprawę niższemu przełożonemu do wydania orzeczenia w granicach własnej władzy dyscyplinarnej, — jeżeli jest zdania, że nie należy nałożyć kary, przekraczającej kompetencję właściwego przełożonego dyscyplinarnego,
- c) przedstawić sprawę wraz ze sprawozdaniem (ust. (1)) wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu, jeżeli sądzi, że kara, którą należy orzec, przekracza granice także i jego władzy dyscyplinarnej.

(3) W przypadku sądowego skazania orzeczenie wydaje Komendant Główny.

§ 111. W drodze dyscyplinarnej można orzec tylko jedną karę bez względu na to, czy przedmiotem postępowania dyscyplinarnego było jedno naruszenie obowiązków, czy też więcej.

§ 112. (1) Karę upomnienia, nagany i skrócenia lub odmowy urlopu wypoczynkowego przełożony dyscyplinarny może wymierzyć także i przy ustnym raporcie karnym.

(2) Wymierzenie kary przy ustnym raporcie lub na podstawie wyników badania wstępnego i dochodzenia musi być potwierdzone pisemnym orzeczeniem.

Rozdział XVI.

Wykonanie kary.

§ 113. (1) Wykonanie kary powinno nastąpić w zasadzie natychmiast po jej orzeczeniu.

(2) Instrukcję o wykonywaniu kar aresztu dyscyplinarnego wydaje Komendant Główny.

§ 114. (1) Na prośbę oficera lub szeregowego, ukaranego aresztem, należy przed rozpoczęciem kary aresztu poddać ukaranego oględzinom lekarskim, celem stwierdzenia zdolności fizycznej do odbycia kary.

(2) Orzeczenie lekarskie w takim przypadku należy dołączyć do akt dyscyplinarnych.

§ 115. Kara aresztu liczy się od chwili osadzenia w areszcie.

Rozdział XVII.

Odroczenie wykonania kary.

§ 116. (1) Wykonanie kary aresztu w stosunku do oficerów i szeregowych może być odroczone, względnie kara rozpoczęta może być przerwana tylko z ważnych przyczyn natury służbowej, lub z powodu choroby odbywającego areszt, wyjątkowo zaś z przyczyn natury osobistej.

(2) Prawo odraczania kary służy Komentantowi Głównemu z własnej inicjatywy lub na polecenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Rozdział XVIII.

Odstąpienie od wykonania kary.

§ 117. Orzeczona kara aresztu w stosunku do oficerów i szeregowych nie podlega wykonaniu, a w razie rozpoczęcia zostaje przerwana:

- a) jeżeli nastąpiło rozwiązanie stosunku służbowego,
- b) jeżeli na podstawie wznowionego postępowania dyscyplinarnego została poprzednia kara wydalenia lub zwolnienia ze służby zniesiona i orzeczono karę aresztu z równoczesną rehabilitacją z częściową restytucją.

Rozdział XIX.

Koszty przejazdów.

§ 118. (1) Koszty przejazdu na rozprawę do miejsca urzędowania komisji dyscyplinarnej i z powrotem ponosi obwiniony z własnych funduszy w przypadku ukarania dyscyplinarnego, gdy natomiast zostanie uniewinniony rzeczywiste koszty podróży bez diet pokrywa Skarb Państwa.

(2) Koszty przejazdu świadków i rzeczoznawców na rozprawę komisji dyscyplinarnej i z powrotem pokrywa się z budżetu Policji Państwowej, przy czym mają tu zastosowanie przepisy, zawarte w art. 588—591 k. p. k.

§ 119. Koszty przejazdu do aresztu celem odbycia kary i z aresztu po odsiedzeniu kary pokrywa ukarany.

§ 120. Koszty stawiennictwa do raportu w związku ze sprawą dyscyplinarną ponosi Skarb Państwa, o ile wezwanie nie nastąpiło na skutek prośby interesowanego.

Rozdział XX.

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego.

§ 121. (1) Wznowienie postępowania dyscyplinarnego, zakończonego orzeczeniem, możliwe jest, gdy wyjdą na jaw nowe, nie znane w

poprzednim postępowaniu fakty lub środki dowodowe, które mogą spowodować zmianę orzeczenia.

(2) O dopuszczeniu wznowienia w stosunku do oficerów w przypadkach zwolnienia lub wydalenia decyduje Minister Spraw Wewnętrznych, we wszystkich innych przypadkach — Komentant Główny; w stosunku do szeregowych: a) będących na etacie Komendy Głównej — Komentant Główny, oraz b) będących na etatach komend wojewódzkich — Komentant Główny lub z jego upoważnienia komendanci wojewódzcy.

(3) W przypadku zniesienia orzeczenia dyscyplinarnego na podstawie wznowionego postępowania dyscyplinarnego, skutki nowego orzeczenia dyscyplinarnego liczą się od dnia wydania zniesionego orzeczenia dyscyplinarnego; jednak skutki nowego orzeczenia dyscyplinarnego, wydanego na niekorzyść ukaranego, liczą się od dnia tego nowego orzeczenia.

§ 122. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego może nastąpić na korzyść ukaranego albo na jego niekorzyść.

§ 123. (1) Wznowienie na korzyść ukaranego następuje na jego prośbę, w razie zaś jego śmierci — na prośbę jego małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego albo rodzeństwa zmarłego.

(2) W przypadku dopuszczenia wznowienia postępowania dyscyplinarnego na korzyść ukaranego, we wznowionym postępowaniu nie można orzec kary surowszej od poprzednio orzeczonej.

(3) Prośbę o wznowienie postępowania dyscyplinarnego może interesowany wnieść najpóźniej do trzech miesięcy od chwili powzięcia wiadomości o przyczynie, która może posłużyć za podstawę do wznowienia. Jeżeli przyczynę wznowienia stanowi orzeczenie władzy sądowej lub prokuratorskiej, termin trzymiesięczny dla wniesienia prośby o wznowienie postępowania dyscyplinarnego liczy się od dnia uprawomocnienia się tego orzeczenia.

§ 124. O dopuszczeniu lub odmowie wznowienia postępowania dyscyplinarnego decyzję wydaje właściwy przełożony bez wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej.

§ 125. W przypadku dopuszczenia wznowienia postępowania dyscyplinarnego — postępowanie to przeprowadza ten przełożony dyscyplinarny, który w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego w chwili dopuszczenia wznowienia ma względnie miał w stosunku do ukaranego władzę dyscyplinarną.

§ 126. Po przeprowadzeniu wznowionego postępowania dyscyplinarnego orzeczenie wydaje:

- a) Minister Spraw Wewnętrznych w stosunku do oficerów i urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż, o ile poprzednio była orzeczona kara zwolnienia i wydalenia ze służby lub przeniesienia w stały stan spoczynku ze zmniejszonym uposażeniem emerytalnym względnie odprawą lub obniżenia stopnia służbowego,
- b) Komendant Główny w stosunku do oficerów i urzędników od IX grupy uposażenia wzwyż we wszystkich pozostałych przypadkach, jak również w stosunku do wszystkich szeregowych, urzędników od XII do X grupy uposażenia oraz niższych funkcjonariuszów.

§ 127. (1) Po przeprowadzeniu wznowionego postępowania dyscyplinarnego — w stosunku do oficera lub szeregowego, który został wydalony lub zwolniony w drodze dyscyplinarnej, może być wydane, po uprzednim wysłuchaniu opinii właściwej komisji dyscyplinarnej, jedno z następujących orzeczeń:

- a) utrzymanie w mocy poprzednio orzeczonej kary,
- b) złagodzenie kary,
- c) uniewinnienie.

(2) W przypadku zupełnego uniewinnienia następuje rehabilitacja z pełną restytucją, w przypadku zaś zamiany kary wydalenia lub zwolnienia na karę łagodniejszą niż poprzednia, następuje rehabilitacja z częściową restytucją.

(3) Rehabilitacja z pełną restytucją powoduje przywrócenie wszystkich praw, utraconych wskutek orzeczenia o zwolnieniu lub wydaleniu ze służby od dnia wydania tego orzeczenia.

(4) Rehabilitacja z częściową restytucją powoduje zmianę podstawy rozwiązania stosunku służbowego w tym kierunku, że rozwiązanie tego stosunku, które liczyć należy od dnia zniesionego zwolnienia lub wydalenia ze służby, następuje albo w drodze przeniesienia w stan spoczynku przy zastosowaniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, albo z przyznaniem odprawy według norm, ustalonych w ustępie ostatnim art. 95 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 5, poz. 27).

(5) W przypadku rehabilitacji z pełną restytucją lub rehabilitacji z częściową restytucją należy w razie śmierci rehabilitowanego zwrócić członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego i sierocego, wszystko to, co wskutek poprzedniego zwolnienia względnie wydalenia ze służby stracili z należącego się im zaopatrzenia.

(6) Przepis ust. (1) ma zastosowanie do urzędników i niższych funkcjonariuszów.

§ 128. Od orzeczenia dyscyplinarnego i od orzeczenia, wydanego po przeprowadzeniu

wznowionego postępowania dyscyplinarnego, oraz od decyzji o odmowie wznowienia postępowania dyscyplinarnego nie ma odwołania.

R o z d z i a ł XXI.

Nadzór służbowy.

§ 129. (1) Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Komendantowi Głównemu przysługuje prawo nadzoru służbowego nad sposobem wykonywania władzy dyscyplinarnej przez przełożonych dyscyplinarnych, w szczególności dla stwierdzenia, czy władza dyscyplinarna jest wykonywana zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego.

(2) W wykonaniu tego prawa nadzoru — Minister Spraw Wewnętrznych i Komendant Główny mogą z urzędu, lub też na wniosek komendantów wojewódzkich (komendanta P. P. m. st. Warszawy) polecić podjęcie zaniechanego (umorzonego) postępowania dyscyplinarnego, lub unieważnić orzeczenie dyscyplinarne uniewinniające, albo nakładające jedną z kar porządkowych lub dyscyplinarnych:

- a) jeżeli wyszło na jaw rażące naruszenie istotnych przepisów rozporządzenia niniejszego lub innych przepisów;
- b) jeżeli orzeczenie opiera się na oczywistej pomyłce;
- c) jeżeli zaniechanie lub umorzenie postępowania dyscyplinarnego albo też wydanie orzeczenia dyscyplinarnego było oparte na rażąco mylnej ocenie karalności lub niekaralności czynu.

(3) Polecenie podjęcia zaniechanego lub umorzonego postępowania dyscyplinarnego, jak również unieważnienie orzeczenia dyscyplinarnego, może nastąpić tylko w tym przypadku, gdy od chwili zaniechania lub wydania orzeczenia nie upłynęło więcej niż jeden rok czasu.

(4) Z prawa unieważnienia orzeczenia dyscyplinarnego na niekorzyść ukaranego można korzystać tylko w ciągu jednego roku od dnia wydania odnośnego orzeczenia.

(5) W razie unieważnienia orzeczenia Minister Spraw Wewnętrznych, względnie Komendant Główny kieruje sprawę celem ponownego rozpatrzenia i wydania orzeczenia do przełożonego dyscyplinarnego, któremu według przepisów rozporządzenia niniejszego w chwili unieważnienia orzeczenia przysługuje władza dyscyplinarna w stosunku do danego oficera, szeregowego, urzędnika lub niższego funkcjonariusza.

R o z d z i a ł XXII.

Ewidencja kar.

§ 130. (1) Wszystkie kary, orzeczone oficerom i szeregowym, oraz kary dyscyplinarne, wy-

mierzone urzędnikom i niższym funkcjonariuszom, utrzymuje się w stałej ewidencji przez dokonywanie odpowiednich zapisów w wykazach stanu służby, kontrolach kar, kartotekach itp. Kar porządkowych, wymierzonych urzędnikom i niższym funkcjonariuszom, nie wpisuje się tylko do wykazów stanu służby.

(2) W przypadku gdy szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz byli zawieszani w czynnościach służbowych i w wyniku postępowania dyscyplinarnego szeregowy został ukarany degradacją, a urzędnik i niższy funkcjonariusz jedną z kar dyscyplinarnych, zawieszenie powinno być wpisane do wykazu stanu służby w rubryce, dotyczącej przebiegu służby, niezależnie od umieszczenia w rubryce, zawierającej kary dyscyplinarne.

(3) W obu tych rubrykach wpisuje się także karę degradacji i obniżenie stopnia służbowego.

(4) Kary dyscyplinarne wykreśla się z prowadzonych ewidencji po upływie trzech lat od ich wykonania, na wniosek bezpośrednich przełożonych dyscyplinarnych, na podstawie zarządzenia:

- a) Komendanta Głównego — wszystkim oficerom, urzędnikom od IX grupy uposażenia wzwyż, oraz szeregowym, urzędnikom od X do XII grupy uposażenia i niższym funkcjonariuszom, pozostającym na etacie Komendy Głównej,
- b) komendantów wojewódzkich (komendanta P. P. m. st. Warszawy) — szeregowym, urzędnikom od X do XII grupy uposażenia i niższym funkcjonariuszom, pozostającym na etacie komend wojewódzkich (komendy P. P. m. st. Warszawy).

(5) Poza tym kary dyscyplinarne wykreśla się także na podstawie ustaw amnestyjnych wszystkim oficerom, szeregowym, urzędnikom i niższym funkcjonariuszom na skutek zarządzenia Komendanta Głównego.

(6) Zawieszenia w czynnościach służbowych oraz kar degradacji i obniżenia stopnia służbowego nie wykreśla się z rubryki wykazu stanu służby, dotyczącej przebiegu służby.

§ 131. W przypadku, gdy oficer, szeregowy, urzędnik lub niższy funkcjonariusz został ponownie ukarany przed ustaniem skutków kary dyscyplinarnej, orzeczonej poprzednio, okres wymagany do skreślenia kary w myśl § 130 ust. (4) liczy się od chwili wykonania ostatnio orzeczonej kary.

§ 132. Wykreślenie wszystkich kar dyscyplinarnych następuje w przypadku awansu st. przodownika na aspiranta niezależnie od warunków, wymienionych w §§ 130 i 131.

§ 133. Wykreślenia kar dokonywają przełożeni tych jednostek policyjnych, w których prowadzone są odnośne ewidencje.

§ 134. Sposób ogłaszania kar, wymierzonych oficerom, szeregowym, urzędnikom i niższym funkcjonariuszom, ustala Komendant Główny.

Rozdział XXIII.

Biurowość w sprawach dyscyplinarnych.

§ 135. Szczegółowe przepisy, dotyczące biurowości w sprawach dyscyplinarnych, wydaje Komendant Główny.

Rozdział XXIV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 136. Sprawy dyscyplinarne wszczęte przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego prowadzi się aż do ukończenia według przepisów dotychczasowych.

§ 137. Każdy kto miał styczność służbową ze sprawą dyscyplinarną jest obowiązany do zachowania w tajemnicy wszystkiego, co o tej sprawie jest mu wiadome, i poza przełożonym nie może nikomu udzielać żadnych informacji.

§ 138. (1) Osoba, donosząca o przewinieniu dyscyplinarnym, powinna być traktowana w postępowaniu dyscyplinarnym nie jako strona, lecz jako świadek.

(2) Nie ma obowiązku zawiadamiania donoszącego o sposobie załatwienia sprawy.

§ 139. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Komendantowi Głównemu Policji Państwowej.

§ 140. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1938 r.

(2) Z dniem tym tracą moc: Przepisy Dyscyplinarne dla Policji Państwowej z dnia 19 września 1919 r. (Monitor Polski Nr 215) oraz rozdział VI rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 maja 1936 r. o warunkach służby przygotowawczej i zasadach odpowiedzialności służbowej kandydatów na szeregowych Policji Państwowej, przyjętych do służby przygotowawczej w charakterze pracowników kontraktowych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 376).

Minister Spraw Wewnętrznych:

Sławoj Składkowski